

دانشگاه پیام نور

دانشکده : علوم انسانی

نام مرکز : تهران

پایان نامه

برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته آموزش زبان فارسی

گروه زبان شناسی و زبان های خارجی

عنوان پایان نامه :

بررسی موانع استفاده از روش های یاددهی - یادگیری فعال از دیدگاه معلمان

مدارس راهنمایی دخترانه شهر قم

لیلا اروجلو

استاد راهنما :

دکتر حسین قاسم پور مقدم

استاد مشاور :

دکتر مریم غیاثیان

شهریور ۱۳۹۰

تقدیم به:

روح آسمانی و بلند پدرم که امروز را به امید نشستنه بود.

و مادر مهربانم که وجود او و دعاهای خالصانه اش، همواره آراه بخش و دلگرم کننده بوده است.

همسر عزیزم که با صبوری و همیاری راه رسیدن به این مرحله علمی را هموار نمودند.

سپاس

به مصداق مدیث «من لم یشکر المفلوق، لم یشکر الفالق» آغاز و پایان هر کوششی را سپاس باید، اکنون که با یاری خداوند متعال این پایان نامه را به پایان رسانده ام پیش از هر چیزی لازم می دانم از زحمات بی شائبه استاد بزرگوار و فرزانه جناب آقای دکتر مسین قاسم پور مقدمه که با کمال صبر و شکیبایی در تمام طول مدت انجام این تحقیق اینجانب را مورد راهنمایی های فردمندانه ی خود قرار دادند و در این مسیر دشوار با تجربیات و دانش ارزنده و گرانقدر خود راهنمایم بودند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم.

همچنین از استاد بزرگوار و ارجمند، سرکار خانم دکتر مریم غیاثیان که زحمت مشاوره این تحقیق را تقبل نمودند بسیار سپاسگزارم.

از استاد گرامی، جناب آقای دکتر سیدبهنای علوی مقدمه، که داوری این پایان نامه را به عهده گرفتند و با مهربانی نظرات و دیدگاه های شان را مطرح نمودند، بسیار سپاسگزارم.

از دوست گرامی خود سرکار خانم فاطمه مالک که در طول تدوین پایان نامه نظرات ارزشمندی به اینجانب ارائه نمودند؛ و همچنین از کلیه کسانی که در مراحل مختلف این پژوهش مرا یاری کردند، صمیمانه سپاسگزارم.

شماره
تاریخ
پوست

تصویب نامه

پایان نامه لیلا اروجلو رشته آموزش زبان فارسی به شماره
دانشجویی ۱۲۰۲۹۰۸۵۷۱ تحت عنوان:

"بررسی موانع استفاده از روشهای یاددهی- یادگیری فعال در مدارس راهنمایی"

از دیدگاه معلمان مدارس راهنمایی دخترانه شهر قم

ساعت: ۱۴-۱۲/۳۰

۹۰/۰۶/۲۹

تاریخ دفاع:

درجه ارزشیابی: عالی

نمره: ۱۹۱- نمره ده/۶-

هیات داوران:

امضاء	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی	داوران
		آقای دکتر فاسمپور مقدم	استاد راهنما
		خانم دکتر غیاثیان	استاد مشاور
		آقای دکتر علوی مقدم	استاد داور
			استاد داور

تهران، خیابان کریم خان زند،
خیابان ایرانشهر، کوچه
نوشهر، پلاک ۲۳
تلفن: ۶۳-۵۷-۸۸۴۹۱۰
دورنگار: ۶۴-۸۸۴۹۱۰
www.tpnu.ac.ir
info@tpnu.ac.ir

چکیده

پایان نامه حاضر پژوهشی است که به منظور بررسی موانع استفاده از روش های یاددهی - یادگیری فعال در مدارس راهنمایی از دیدگاه معلمان مدارس راهنمایی دخترانه شهر قم صورت گرفت. با توجه به اهمیت دوره راهنمایی و نقش آن به عنوان پلی بین دوره ابتدایی و دوره متوسطه و تأثیر به کارگیری روش های یاددهی - یادگیری فعال در این مقطع آموزشی بر میزان بازدهی و کیفیت نظام آموزشی این تحقیق انجام گرفت. جامعه نمونه این تحقیق عبارت بود از ۲۰۰ نفر از معلمان مدارس راهنمایی دخترانه شهر قم که از بین ۱۳۶۰ نفر از معلمان شاغل در مدارس دخترانه شهر قم به روش نمونه گیری طبقه ای انتخاب شدند. روش تحقیق در این پژوهش پیمایشی بود و داده های آن از طریق توزیع پرسشنامه جمع آوری شد. به طور کلی هدف از این پژوهش پاسخ دادن به پنج پرسش عمده بود. که پرسش اول مربوط به میزان تأثیر سطح پایین آگاهی و مهارت معلم به عنوان یک مانع در مسیر استفاده از روش های یاددهی و یادگیری فعال بود در این رابطه مشخص شد که سطح پایین آگاهی و مهارت معلم با میانگین میزان تأثیر ۶۱۵/۱۲، تا حد زیادی مانع استفاده از روش های یاددهی و یادگیری فعال می باشد. در پاسخ به سوال دوم که در مورد میزان عملکرد سطح پایین کارایی مدیریت آموزشی به عنوان یک مانع در کاربرد روش های یاددهی یادگیری فعال بود، معلوم گردید که این عامل با میانگین میزان تأثیر ۶۱۶/۳۷، تا حد زیادی مانع استفاده از روش های یاددهی و یادگیری فعال می باشد. در پاسخ سوال سوم مشخص شد که عدم کاربرد روش های ارزشیابی تحصیلی با میانگین میزان تأثیر ۵۹۵/۸۷، تا حد متوسطی مانع استفاده از روش های یاددهی و یادگیری فعال می باشد. پاسخ به سوال چهارم تحقیق حاکی از این بود که سطح پایین امکانات و تجهیزات آموزشی با میانگین میزان تأثیر ۶۹۲/۸۷، تا حد زیادی به عنوان یک مانع در استفاده از روش های فعال نقش دارد. به این ترتیب در پاسخ به سوال پنجم تحقیق، روشن شد از دیدگاه معلمان مدارس راهنمایی دخترانه در شهر قم، سطح پایین امکانات و تجهیزات آموزشی، مهمترین مانع در استفاده از روش های یاددهی یادگیری فعال می باشد.

کلیدواژه ها: آموزش و پرورش، یادگیری، روش تدریس، روش تدریس فعال، دوره راهنمایی

تحصیلی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول کلیات تحقیق
۲	۱-۱- مقدمه
۴	۱-۲- بیان مسأله
۵	۱-۳- ضرورت و اهمیت تحقیق
۶	۱-۴- اهداف تحقیق
۷	۱-۵- سوال های تحقیق
۷	۱-۶- تعریف واژه ها و اصطلاحات
۱۰	فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه تحقیق
۱۱	۲-۱- مقدمه
۱۱	۲-۲- مبانی نظری
۱۱	۲-۲-۱- آموزش و پرورش
۱۱	۲-۲-۱-۱- آموزش و پرورش و اصول اهداف آن
۱۲	۲-۲-۱-۲- دوره راهنمایی تحصیلی و اهمیت آن
۱۴	۲-۲-۱-۳- تعریف آموزش
۱۵	۲-۲-۱-۴- تعریف تدریس
۱۶	۲-۲-۱-۵- آموزش در مقایسه با تدریس
۱۶	۲-۲-۲- یادگیری و نظریه های یادگیری

- ۱۶ -۲-۲-۱- تعریف یادگیری
- ۱۷ -۲-۲-۲- عوامل مؤثر در یادگیری
- ۲۱ -۲-۲-۳- شرایط مؤثر در یادگیری
- ۲۳ -۲-۲-۴- موانع یادگیری
- ۲۴ -۲-۲-۵- نظریه های یادگیری
- ۳۵ -۲-۳- یادگیری به روش های سنتی و فعال
- ۳۵ -۲-۳-۱- یادگیری فعال
- ۳۶ -۲-۳-۲- ویژگی های عمومی روش های فعال تدریس
- ۳۷ -۲-۳-۳- روش تدریس غیر فعال و ویژگی های آن
- ۳۹ -۲-۳-۴- نمونه هایی از روش های غیر فعال
- ۴۲ -۲-۳-۵- نمونه هایی از روش های فعال
- ۵۹ -۲-۴- عوامل تأثیرگذار در فرایند یاددهی - یادگیری
- ۵۹ -۲-۴-۱- ارزشیابی
- ۶۰ -۲-۴-۲- امکانات و تجهیزات آموزشی
- ۶۰ -۲-۴-۳- مدیریت مدرسه
- ۶۱ -۲-۴-۴- معلم
- ۶۲ -۲-۳- پیشنهاد پژوهش
- ۶۲ -۲-۳-۱- پژوهش های خارجی
- ۶۷ -۲-۳-۲- پژوهش های داخلی

۷۵	فصل سوم : روش تحقیق
۷۶	۱-۳- مقدمه
۷۶	۲-۳- نوع تحقیق
۷۷	۳-۳- جامعه آماری تحقیق
۷۷	۴-۳- نمونه تحقیق و روش نمونه گیری
۷۷	۵-۳- ابزار جمع آوری داده ها
۷۸	۶-۳- روش تجزیه تحلیل داده ها
۷۸	۱-۶-۳- بخش توصیفی
۷۸	۲-۶-۳- بخش استنباطی
۷۹	فصل چهارم : یافته های تحقیق
۸۰	۱-۴- مقدمه
۸۱	۲-۴- بررسی نتایج مربوط به آمار توصیفی
۸۹	۳-۴- تحلیل سوالات پرسشنامه و سوالات پژوهش
۹۰	۱-۳-۴- تحلیل پاسخ های معلمان به سوالات پرسشنامه به صورت جزئی
۹۰	۱-۱-۳-۴- سطح پایین آگاهی و مهارت معلم
۱۰۱	۲-۱-۳-۴- سطح پایین کارایی مدیریت مدرسه
۱۱۳	۳-۱-۳-۴- عدم کاربرد روش های صحیح ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
۱۲۵	۴-۱-۳-۴- سطح پایین تجهیزات و امکانات آموزشی
۱۳۷	۲-۳-۴- بررسی پاسخ به سوالات پژوهش به صورت کلی

۱۴۰	۴-۴- جمع بندی کلی
۱۴۱	فصل پنجم : جمع بندی و نتیجه گیری و ارایه پیشنهادات
۱۴۲	۱-۵- مقدمه
۱۴۲	۲-۵- بحث و نتیجه گیری
۱۴۶	۳-۵- محدودیت های تحقیق
۱۴۷	۴-۵- پیشنهادهای برگرفته از این تحقیق
۱۴۸	۵-۵- پیشنهادهایی برای مطالعات آینده
۱۴۹	فهرست منابع و مآخذ
۱۵۵	پیوست

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۸۱	جدول ۴-۱- فراوانی و درصد مربوط به آزمودنی ها در مناطق مورد بررسی
۸۲	جدول ۴-۲- فراوانی و درصد مربوط به آزمودنی ها در متغیر گرو های سنی
۸۳	جدول ۴-۳- فراوانی و درصد مربوط به آزمودنی ها در متغیر تحصیلات
۸۴	جدول ۴-۴- فراوانی و درصد مربوط به آزمودنی ها در متغیر سابقه خدمت
۸۵	جدول ۴-۵- فراوانی و درصد مربوط به آزمودنی ها در رشته تحصیلی
۸۶	جدول ۴-۶- شاخصه های آماری مربوط به عامل سطح پایین آگاهی و مهارت معلم
۸۷	جدول ۴-۷- شاخصه های آماری مربوط به عامل سطح پایین کارایی و ضعف مدیریت
۸۸	جدول ۴-۸- شاخصه های آماری عامل عدم کاربرد روش های صحیح ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی
۸۹	جدول ۴-۹- شاخصه های آماری مربوط به عامل سطح پایین تجهیزات و امکانات آموزشی
۹۱	جدول ۴-۱۰- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد اهمیت یاد دادن مطالب درسی
۹۲	جدول ۴-۱۱- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد آشنایی با ابزار و روش های ارزشیابی
۹۳	جدول ۴-۱۲- فراوانی و درصد آزمودنی ها در رابطه با میزان اختصاص زمان، به بیان و توضیح مطالب کتاب درسی
۹۴	جدول ۴-۱۳- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد آماده کردن دانش آموزان برای امتحانات به عنوان مهمترین وظیفه معلم
۹۵	جدول ۴-۱۴- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد لزوم پاسخ دقیق و کامل به سوالات دانش آموزان
۹۶	جدول ۴-۱۵- فراوانی و درصد آزمودنی ها در رابطه با در نظر گرفتن فعالیت های خارج از کلاس
۹۷	جدول ۴-۱۶- فراوانی و درصد مربوط به آزمودنی ها در پاسخ به میزان آرایه مطالب درسی به طور کامل
۹۸	جدول ۴-۱۷- فراوانی و درصد آزمودنی ها در پاسخ به فرصت انتخاب شدن به عنوان معلم برجسته

- جدول ۴-۱۸- شاخصه های آماری مانع سطح پایین آگاهی و مهارت معلم در مناطق چهارگانه شهر قم ۱۰۰
- جدول ۴-۱۹- آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) جهت بررسی تفاوت مانع سطح پایین آگاهی و مهارت معلم در بین مناطق ۱۰۰
- جدول ۴-۲۰- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد عدم آگاهی علمی مدیر مدرسه ۱۰۲
- جدول ۴-۲۱- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد عدم نظارت مستمر و صحیح از سوی مسئولین ۱۰۳
- جدول ۴-۲۲- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان تدارک دوره های آموزش ضمن خدمت از سوی مدیر ۱۰۴
- جدول ۴-۲۳- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان حمایت و تشویق مدیر از معلم ۱۰۵
- جدول ۴-۲۴- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان توفیق مدیر در تجهیز کردن مدرسه ۱۰۶
- جدول ۴-۲۵- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان همکاری مسئولان مدرسه در تدارک گردش های علمی و بازدیدهای آموزشی ۱۰۷
- جدول ۴-۲۶- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد شرکت معلم در تصمیم گیری برای خرید امکانات و تجهیزات آموزشی توسط مدیر ۱۰۸
- جدول ۴-۲۷- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان دخالت شیوه استفاده معلمان از روش های فعال در ارزشیابی سالانه ۱۰۹
- جدول ۴-۲۸- شاخصه های آماری مربوط به مناطق مورد بررسی در مانع سطح پایین کارایی و ضعف مدیریت ۱۱۱
- جدول ۴-۲۹- آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) جهت بررسی تفاوت مانع سطح پایین کارایی و ضعف مدیریت در بین مناطق ۱۱۱
- جدول ۴-۳۰- خلاصه نتایج حاصله از آزمون تعقیبی تکی به منظور مقایسه تفاوت میانگین عامل سطح پایین کارایی و ضعف مدیریت در بین مناطق ۱۱۲
- جدول ۴-۳۱- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد تأثیر ارزشیابی منظم عملکرد در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ۱۱۴

- جدول ۴-۳۲- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان وابستگی ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان به حفظ مطالب درسی ۱۱۵
- جدول ۴-۳۳- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان استفاده از ارزشیابی مستمر در طول دوره تحصیلی ۱۱۶
- جدول ۴-۳۴- فراوانی و درصد آزمودنی در مورد میزان روشن بودن اهداف ارزشیابی مستمر برای معلمان ۱۷
جدول ۴-۳۵- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان توجه به مهارت ها و نگرش های دانش آموزان در زمینه مطالب درسی ۱۱۸
- جدول ۴-۳۶- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد تأکید بر نمره به جای یادگیری واقعی ۱۱۹
- جدول ۴-۳۷- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد ملاک تشخیص یادگیری دانش آموز ۱۲۰
- جدول ۴-۳۸- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد نظر گرفتن فعالیت های خارج از کلاس دانش آموزان در ارزشیابی ۱۲۱
- جدول ۴-۳۹- شاخصه های آماری مربوط به مناطق مورد بررسی در عامل عدم کاربرد روش های صحیح ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی ۱۲۳
- جدول ۴-۴۰- آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) جهت بررسی تفاوت در عامل عدم کاربرد روش های صحیح ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی بین مناطق ۱۲۳
- جدول ۴-۴۱- خلاصه نتایج حاصله از آزمون تعقیبی توکی به منظور مقایسه تفاوت میانگین عامل عدم کاربرد روش های صحیح ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی در بین مناطق ۱۲۴
- جدول ۴-۴۲- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان تناسب امکانات آموزشی مدرسه با جمعیت دانش آموزان ۱۲۶
- جدول ۴-۴۳- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان تناسب فضای کلاس ها برای انجام فعالیت های علمی ۱۲۷
- جدول ۴-۴۴- فراوانی و درصد آزمودنی در مورد میزان برخورداری مدرسه از وسایل صوتی تصویری ۱۲۸
- جدول ۴-۴۵- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان تجهیز مدرسه به کامپیوتر و نرم افزارهای آموزشی ۱۲۹

جدول ۴-۴۶- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان برخورداری کتابخانه مدرسه از کتاب ها، نشریات علمی و...
۱۳۰

جدول ۴-۴۷- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان تناسب نیمکت های کلاس و نحوه چینش آن ها در انجام فعالیت های گروهی
۱۳۱

جدول ۴-۴۸- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان تجهیز مدرسه به آزمایشگاه
۱۳۲

جدول ۴-۴۹- فراوانی و درصد آزمودنی ها در مورد میزان اختصاص بودجه برای انجام فعالیت های فوق برنامه
۱۳۳

جدول ۴-۵۰- شاخصه های آماری مربوط به مناطق مورد بررسی در عامل سطح پایین تجهیزات و امکانات آموزشی
۱۳۵

جدول ۴-۵۱- آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) جهت بررسی تفاوت عامل سطح پایین تجهیزات و امکانات آموزشی در بین مناطق
۱۳۵

جدول ۴-۵۲- خلاصه نتایج حاصله از آزمون تعقیبی توکی به منظور مقایسه تفاوت میانگین عامل سطح پایین تجهیزات و امکانات آموزشی در بین مناطق
۱۳۶

جدول ۴-۵۳- میزان تأثیر هر یک از عوامل چهارگانه به عنوان مانع
۱۳۸

جدول ۴-۵۴- سطح درجه بندی میزان تأثیر هر یک از موانع
۱۳۹

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۹۱	نمودار ۴-۱- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد اهمیت یاد دادن مطالب درسی
۹۲	نمودار ۴-۲- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد آشنایی با ابزار و روش های ارزشیابی
۹۳	نمودار ۴-۳- نمودار درصد آزمودنی ها در رابطه با میزان اختصاص زمان، به بیان و توضیح مطالب کتاب درسی
۹۴	نمودار ۴-۴- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد آماده کردن دانش آموزان برای امتحانات به عنوان مهمترین وظیفه معلم
۹۵	نمودار ۴-۵- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد لزوم پاسخ دقیق و کامل به سوالات دانش آموزان
۹۶	نمودار ۴-۶- نمودار درصد آزمودنی ها در رابطه با در نظر گرفتن فعالیت های خارج از کلاس
۹۷	نمودار ۴-۷- نمودار درصد آزمودنی ها در پاسخ میزان آرایه مطالب درسی به طور کامل
۹۸	نمودار ۴-۸- نمودار درصد آزمودنی ها در پاسخ به فرصت انتخاب شدن به عنوان معلم برجسته
۹۹	نمودار ۴-۹- نمودار درصد آزمودنی سوالات ۸-۱ پرسشنامه در رابطه با عامل سطح پایین آگاهی و مهارت معلم
۱۰۲	نمودار ۴-۱۰- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد عدم آگاهی علمی مدیر مدرسه
۱۰۳	نمودار ۴-۱۱- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد عدم نظارت مستمر و صحیح از سوی مسئولین
۱۰۴	نمودار ۴-۱۲- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان تدارک دوره های آموزش ضمن خدمت از سوی مدیر
۱۰۵	نمودار ۴-۱۳- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان حمایت و تشویق مدیر از معلم
۱۰۶	نمودار ۴-۱۴- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان توفیق مدیر در مجهز کردن مدرسه

- نمودار ۴-۱۵- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان همکاری مسئولان مدرسه در تدارک گردش های علمی و بازدیدهای آموزشی
۱۰۷
- نمودار ۴-۱۶- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد شرکت معلم در تصمیم گیری برای خرید امکانات و تجهیزات آموزشی توسط مدیر
۱۰۸
- نمودار ۴-۱۷- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان دخالت شیوه استفاده معلمان از روش های فعال در ارزشیابی سالانه
۱۰۹
- نمودار ۴-۱۸- نمودار درصد آزمودنی سوالات ۹-۱۶ پرسشنامه در رابطه با عامل سطح پایین کارایی مدیریت
۱۱۰
- نمودار ۴-۱۹- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد تأثیر ارزشیابی منظم عملکرد در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
۱۱۴
- نمودار ۴-۲۰- نمودار درصد مربوط به آزمودنی ها در مورد میزان وابستگی ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان به حفظ مطالب درسی
۱۱۵
- نمودار ۴-۲۱- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان استفاده از ارزشیابی مستمر در طول دوره تحصیلی
۱۱۶
- نمودار ۴-۲۲- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان روشن بودن اهداف ارزشیابی مستمر برای معلمان
۱۱۷
- نمودار ۴-۲۳- نمودار درصد مربوط به آزمودنی ها در مورد میزان توجه به مهارت ها و نگرش های دانش آموزان در زمینه مطالب درسی
۱۱۸
- نمودار ۴-۲۴- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد تأکید بر نمره به جای یادگیری واقعی
۱۱۹
- نمودار ۴-۲۵- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد ملاک تشخیص یادگیری دانش آموز
۱۲۰
- نمودار ۴-۲۶- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد در نظر گرفتن فعالیت های خارج از کلاس دانش آموزان در ارزشیابی
۱۲۱

نمودار ۴-۲۷- نمودار درصد آزمودنی سوالات ۲۴-۱۷ پرسشنامه در رابطه با عامل عدم کاربرد روش های صحیح ارزشیابی
۱۲۲

نمودار ۴-۲۸- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان تناسب امکانات آموزشی مدرسه با جمعیت دانش آموزان
۱۲۶

نمودار ۴-۲۹- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان تناسب فضای کلاس ها برای انجام فعالیت های علمی
۱۲۷

نمودار ۴-۳۰- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان برخورداری مدرسه از وسایل صوتی تصویری
۱۲۸

نمودار ۴-۳۱- نمودار درصد آزمودنی هادر مورد میزان تجهیز مدرسه به کامپیوتر و نرم افزارهای آموزشی
۱۲۹

نمودار ۴-۳۲- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان برخورداری کتابخانه مدرسه از کتاب ها، نشریات علمی و...
۱۳۰

نمودار ۴-۳۳- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان تناسب نیمکت های کلاس و نحوه چینش آن ها در انجام فعالیت های گروهی
۱۳۱

نمودار ۴-۳۴- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان تجهیز مدرسه به آزمایشگاه
۱۳۲

نمودار ۴-۳۵- نمودار درصد آزمودنی ها در مورد میزان اختصاص بودجه برای انجام فعالیت های فوق برنامه
۱۳۳

نمودار ۴-۳۶- نمودار درصد آزمودنی سوالات ۳۲-۲۵ پرسشنامه در رابطه با عامل سطح پایین امکانات و تجهیزات آموزشی
۱۳۴

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

از آنجا که سرمایه اصلی هر کشور منابع انسانی آن می‌باشد و با توجه به اینکه نقش تعلیم و تربیت افراد در جامعه بر عهده آموزش و پرورش است، پیشرفت هر کشور وابسته به نظام آموزش و پرورش آن کشور است. مدارس امروز ما در سراسر کشور به شکل روزافزونی نیازمند اصلاح روش‌های آموزش می‌باشند. اصلاحات جزئی در روش‌های فعلی تدریس مشکلات و نارسایی‌های جاری آموزش مدارس را حل نمی‌کند. به همین دلیل شیوه تدریس در مدارس در حال تغییر است. در جهت این تغییرات معلمان به دنبال بهترین برنامه و اقدام برای نشان دادن شواهد قوی اثرات مثبت روش‌های نوین تدریس بر پیشرفت تحصیلی شاگردان هستند.

ایجاد تغییرات لازم در نظام تعلیم و تربیت متناسب با تحولات فناوری در عرصه اطلاعات و ارتباطات، در حکم یکی از محورهای مهم تغییر در قرن بیست و یکم، به ویژه در کشورهای صنعتی، به شمار می‌رود (مهرمحمدی، ۱۳۷۹).

از دهه ۶۰ میلادی قرن بیستم، با پذیرش تدریجی این فرض که اصل در فرایند تدریس، ترتیب دادن محیط‌هایی برای تعامل شاگردان و بررسی نحوه یادگیری آنان است (دیویی).

دانش آموزان از طریق انجام فعالیت‌هایی موفق به یادگیری می‌شوند. از جمله هدف‌های مهم آموزش علوم که پس از دهه ۹۰ میلادی در همه‌ی کشورها مد نظر قرار گرفته، تأکید بر این نکته است که باید علم را

یک روش تفکر محسوب کنیم و در کنار آموزش مجموعه ای از واقعیت‌ها بر فعالیت‌های علمی و ذهنی هم تأکید کنیم (رزبا و دیگران، ۱۳۷۹).

امروزه بخش عمده ای از وقت دانش آموزان که آینده سازان کشور هستند در مدرسه صرف می‌شود و روزانه در کشور هزینه‌ی قابل توجهی صرف پرداختن به امر آموزش می‌گردد. نوع روش‌های آموزشی که در مدارس به کار گرفته می‌شود با میزان موفقیت نظام آموزش و پرورش ارتباط مستقیم دارد، زیرا به‌کارگیری روش‌های یاددهی - یادگیری مناسب در واقع به معنای افزایش بازدهی نظام آموزش و پرورش می‌باشد.

در روش‌های یاددهی - یادگیری سنتی، دانش آموز نقش دریافت کننده اطلاعات را بر عهده دارد و نقش اصلی آموزشی بر عهده معلم می‌باشد. دانش آموز باید اطلاعات ارائه شده از سوی معلم را بدون تغییر به خاطر بسپارد. روشن است که در این روش فرصت اظهار نظر و یا هر گونه نوآوری از دانش آموز سلب می‌گردد که این امر در کاهش انگیزه دانش آموز نقش مؤثری دارد و در نتیجه پیشرفت تحصیلی روند مطلوبی پیدا نمی‌کند. در مقابل، در روش‌های یاددهی - یادگیری فعال، دانش آموز به عنوان یادگیرنده نقش اصلی را ایفا می‌کند. در این روش‌ها، یادگیری با استفاده از تجارب عینی یادگیرنده صورت می‌گیرد و قوه خلاقیت وی به یاری طلبیده می‌شود. بنابراین، دانش آموز با استفاده از تجربه‌های پیشین و با راهنمایی معلم، مطالب جدید را می‌آموزد و در این فرایند توانایی خلاقیت وی تقویت می‌گردد. در نتیجه قدرت تفکر دانش آموز پرورش می‌یابد.

با توجه به این مطالب کاربرد روش‌های یاددهی - یادگیری فعال موجب می‌شود تا نظام آموزشی کشور از نظر پرورش نیروی انسانی متفکر و خلاق گامی به جلو بردارد. در این خصوص یکی از مسائل دارای اهمیت، آگاهی از موانع موجود بر سر راه استفاده از روش‌های یاددهی - یادگیری فعال در مقاطع مختلف تحصیلی می‌باشد.